

DETOKS

Słownik języka polskiego definiuje detoks jako „usuwanie z organizmu substancji trujących”. Nie jest jasne, czy wraz z nadmiarem toksyn można się pozbyć także toksycznych relacji rodzinnych, co byłoby najkorzystniejsze dla Córki, jednej z bohaterek sztuki Amanity Muskarii pt. *Daily Soup*. Przebieg akcji podpowiada, że wyjazd na głodówkę niewiele zmieni, jeśli:

- a) rodzice wybierają ci środek lokomocji i porę na wyprawę (a ty masz 30 lat);
- b) mieszkasz naprzeciwko rodziców, którzy sprawdzają do której świecisz (i dlaczego tak długo?);
- c) chociaż jesteś młodym stomatologiem, matka jest pewna, że nie poradzisz sobie z zamiennikami w diecie wegetariańskiej (a niejedzenie mięsa to generalnie głupi pomysł);
- d) rodzice pytają, dlaczego zamykasz się w łazience (kogo się wstydzisz właściwie?).

Postać Córki jest wyjątkowa, bowiem w rodzinnych konstelacjach ukazanych w dramatach Amanity Muskarii dominują kobiety z innych pokoleń – matki i babki, obdarzone wyrazistym charakterem. Tak jest również w *Daily Soup*. Na tym tle jaskrawo odcina się figura Córki, trzydziestoletniej ofiary rodzicielskiej miłości, która wydaje się osobą bez właściwości. W jednej ze scen rodzice mówią o niej: „dupcia wołowa”, „ślamazara”, „taka struta, taka skisła, taka nieruchawa”, i choć jest to scena odrealniona, charakterystyka się zgadza.

Córka jest niemym obserwatorem codziennej wojny między Matką a Ojcem. Nie jest arbitrem czy rozjemcą, dawno zrozumiała, że ci ludzie pożerają się wzajemnie, a jej obecność tylko dopinguje ich do zadawania ciosów. Jak mówią didaskalia: *Córka słucha, ale nic nie rozumie*. Dlaczego nie ma odwagi, by rozpocząć własne życie? Na innej ulicy, a może nawet w innym kraju? Czy rodzinna opera mydlana, związana z tytułową grą słów (*daily soup – daily soap*), zabiła w niej nawet marzenia?

Daily Soup, Teatr Narodowy (prapremiera 26 maja 2007), reż. Małgorzata Bogajewska
Janusz Gajos (Ojciec), Halina Skoczyńska (Matka), Danuta Szaflarska (Babka)
Fot. Stefan Okołowicz / Archiwum Artystyczne Teatru Narodowego

Jedyną powierniczką Córki jest Babka. W spektaklu Małgorzaty Bogajewskiej, wystawionym w Teatrze Narodowym, jest piękna scena, w której Anna Grycewicz i Danuta Szaflarska stykają się głowami przez szybę łazienki. Kłopot w tym, że kontakt babci i wnuczki nie jest autentyczny. Babka „chroni” wnuczkę przed prawdziwym obrazem wydarzeń z rodzinnej przeszłości, a ona odwdzięcza się tym samym, nie wspominając o swoich kłopotach zawodowych czy uczuciowych. Ta utopia ma jednak sens, bo obie kobiety pozostają sobie bliskie.

Daily Soup, Teatr Narodowy (prapremiera 26 maja 2007), reż. Małgorzata Bogajewska
Danuta Szaflarska (Babka), Anna Grycewicz (Córka)
Fot. Stefan Okołowicz / Archiwum Artystyczne Teatru Narodowego

Mimo odbycia detoksu, niestrawione (niestrawne) emocje generowane przez domowników, zatrują Córce życie. Potęgują kompleksy, odbierają umysłową samodzielność. Destrukcyjne relacje rodzinne są także jednym z kluczowych wątków innego utworu sióstr Muskała, *Cicha noc*, lecz tam istotne piętro sporów stanowią historyczne traumy.

W ramach ciekawostki warto dodać, że postać córki miała towarzyszyć Walerce, bohaterce *Podróży do Buenos Aires*, lecz ostatecznie powstał monodram (patrz: hasło „Bajaja”). Gabriela Muskała wyjaśnia, jak ewoluowała koncepcja dramatu:

Na początku za mało chyba wierzyliśmy w to, że samotna bohaterka, która traci pamięć może być dostatecznie atrakcyjną postacią na scenie. Dlatego wprowadziliśmy postać córki. Bardzo szybko okazało się jednak, że córka bardziej przeszkadza niż pomaga, bo monologi Walerki bronią się same. Nasza sztuka mówi o sprawach uniwersalnych. To tragikomedia egzystencjalna, która opowiada o życiu z perspektywy przemijania i śmierci. A życie jest problemem nie tylko starych ludzi.

Źródła:
Amanita Muskaria, *Daily Soup*, „Dialog” nr 3/2007

Detoks, hasło ze *Słownika języka polskiego*, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/detoks.html>, dostęp:
18.08.2020

Gabriela Muskała, Katarzyna Janków-Mazurkiewicz, *Życie nie jest problemem tylko starych ludzi*, „Gazeta Olsztyńska” nr 67, 20.03.2009

Opracowanie hasła: Kamila Łapicka